

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 23.

V Ljubljani, v soboto 10. junija 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četr let 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Francoska gnije!

Država senzacij, od pristašev modernih struj oboževana Francoska, vzdržuje se vedno na površju burnih političnih valov. Sadovi njene modernosti so nepretrgani škandali, ki so pa le posledica gnilobe družinskega in javnega življenja. Na Francoskem vlada „svobodna misel“! Za Panamo Dreyfus, vmes najrazličnejši pojavi korupcije, in ko se po petih letih bliža Dreyfusova afera baje svojemu koncu, je glava Francoske — panamist.

Kasacijski dvor je izrekel svojo razsodbo. Sklenil je, da se pravda revidira in da se Dreyfus postavi pred novo vojno sodišče, ki se snide v Rennesu. Nekateri svetniki so hoteli pustiti vojnemu sodišču popolno svobodo, kar bi bilo pravilno, a udati so se morali in glasovali so končno tudi ti možje za to, da mora vojno sodišče odgovoriti samo na vprašanje, ali je Dreyfus pisal zloglasni bordereau, ali ne. Dobil pa se je mož, major Esterhazy, ki daleč proč od Francoske trdi, da je pisal on dotično listino na povelje polkovnika Sandherra, ki je — mrtev. Ni čuda, da očigled židovskega denarja ob takem položaju nasprotniki Dreyfusa nikakor niso prepričani o njegovi nekrivdi. Mnogo se naklada na hrbet mrtvem Henriju, ki sedaj ne more govoriti. Za Dreyfusovo oproščenje stoje stvari veleugodno. Vojno sodišče se ne bode spuščalo v podrobnosti. Izdajalca ne bode hotelo več iskati, dasi je dokazano, da izdajstvo eksistuje. Antisemitski časopisi pišejo, da se s prijavo resničnih podatkov sedaj noče kompromitovati ono moč, kateri je Dreyfus storil veliko uslug, baje — Rusijo. Za svoje prognanstvo bode dobil jetnik na Vražjem otoku še lepo odškodnino.

Kako bode narod francoski vsprejel take razprave vojnega sodišča, se še ne ve. Gotovo je, da je vlada preskrbela največje varnostne naredbe. Židje se vesele, Zola se je vrnil v Pariz, antisemitje pa razvijajo na vse strani svoje agitacije. Pred vsem dolže predsednika republike Loubeta, da je prišel na pomoč Dreyfusu, kakor je prišel na pomoč Panamistom. Že pri razpravi Derouleda-Habert očitani so predsedniku Loubetu bivši njegovi pomagači v panamski aferi dejstva, kako je s pomočjo prejšnjega svojega dostojanstva siloma prekrizaval roke pravice.

Nasprotnikom Židov je vskipela kri. Ko je dne 4. t. m. predsednik Loubet prišel k dirki v Anteil, so monarhisti naskočili njegovo tribuno, njihovi pristaši so pa kričali „Panama“! „Proč z Loubetom!“ Grof Christiani je zamahnil s palico po klobuku predsednikovem. Demonstracije so se udeležili tudi nekateri častniki. Nastal je krvav pretep. Pristaši Loubetovi so poskušali prirediti protidemonstracije, a se jim je preprečilo. V torek se bode morala radi napada cela vrsta odličnih mož zagovarjati pred sodiščem. Mej obdolženci, za katere se predlaga kazen od 2—5 let, so poleg grofa Christianija grof Dion, baron Beulay, grof Fromessant, baron Saint Marco, grof D' Augibny, d' Assy in de Neuville. Zbornica je z veliko večino izrazila obžalovanje na tem napadu. Poleg tega se poroča, da je oproščenje Derouleda in Haberta vladi skrajno neljubo. Zaradi nekorektnega postopanja v Derouledovi pravdi, pravi poročilo, je vlada generalnega

odvetnika Lomberta odstavila in proti sodnemu predsedniku Pardichu začela disciplinarno preiskavo. V kratkem odstopi generalni prokurator Bertrand in pariški guverner, general Zurlinden je premeščen. In tekom 24 ur imeli bode morda zopet še senzacionalnejših vestij iz Francoske.

Ob teh razmerah noben krščanski novinar ne more zabeležiti o sedanjem položaju na Francoskem druge sodbe, nego jo je v 73. štev. „Slov. Lista“ l. 1897 prav zapisal prof. Stritar: „Sklicujejo se na Francoze! — Ali je kak razsoden človek, ki bi ne videl, da ta narod propada, gnije takó, da že diši!“ — Mi privoščimo Dreyfusu, če je nedolžen, da dobi prostost, ali mogoče je pri znani korupciji, da bode le židovsko zlato pokrivalo novo sleparstvo.

Zakaj propadamo koroški Slovenci?

Da slovenski živelj na Koroškem pojema in da nasprotno nemška moč vedno bolj in bolj prevladuje in narašča, pripoznati mora vsak, kdor opazuje našega, na braniku slovenske zemlje stoječega naroda borbe in življenje ter njegove žalostne, neznosne razmere. Hud boj za obstoj treba biti gorotanskemu Slovincu, kajti z nepopisno, res vražjo silo in brez prestanka zaganjajo se že od nekdanjih srđiti valovi nemške povodni ob njegovo rodno zemljo, ob nam drago sveto last. Da naskoki nemštva niso brez uspeha, kaže jasno kratek pogled v našo proteklost, v našo zgodovino. Ta Gorotan, katerega naravno lepoto in krasoto prihaja občudovat vsako leto na tisoče tujcev in kjer zdaj tako bujno procvita brezobzirni nemški nacionalizem, ta Gorotan je bil nekdanj popolnoma slovenska last. Ves svet od visokih Tur do sivih Karavank, od sneženega Velikega Zvonarja doli do zelenega Golovca, ves ta obširni svet zasedel je bil slovenski rod; Slovenec je bil tu gospod. Že brezbrojna množica slovenskih imen za mesta, trge in vasi, za gore in vode, za polja in travnike, ki se nahajajo povsod po vsem Koroškem, tudi tam, kjer zdaj bivajo sami trdi Nemci, pričra kar najglasneje, da je bil staroslavni naš Gorotan nekdanj slovenska pokrajina. Pa od te slavne naše dobe minula so že dolga stoletja in z njimi je minula i naša moč. In po pravici toži pesnik S. Gregorčič:

„Tuj narod tod se širi zdaj,
Naš raj je tujcem zdaj lastnina.“

Tujec si je osvojil tekom časa s silo in zvijačo nekdanji slovenski Gorotan, le košček nekdanje obširne posesti si je še ohranil hira-joči slovenski rod, kjer zdaj životari brez veljave, od oholega tujca zaničevan in teptan, Zastonj išče pravice svojemu jeziku, tujec ga umeti noče, in vender je ta, sedaj tako zaničevani slovenski jezik vladal prej na dvorih koroških vojvod in knezov. S slovenskimi besedami pozdravil je koroški vojvoda Bernard nemškega pevca Ulrika Lichtensteinskega, ko je ta l. 1227. kot kraljica Venera opravljen potoval skozi Koroško. Pesnik sam piše v svojem umotvoru „Frauendinst“, da mu je prišel koroški vojvoda z obilnim viteškim spremstvom naproti blizu do deželne meje ter ga je pri Vratih

(Thörl) pozdravil v slovenskem jeziku, rekoč: „Buge Vaz primi, gralva Venus (Bog Vas primi, kraljeva Venus)!“ Koroški vojvode pa so imeli tudi pravico, slovenski odgovarjati in zagovarjati se celó na nemškem državnem zboru, pred samim rimsko-nemškim cesarjem. V slovenskem jeziku prisegali so koroški vojvode pri svojem vmeščenju na Gosposvetškem polju koroškemu narodu, da mu hočejo biti dobri vladarji. — In zdaj? — Kje je nekdanja slava in veljava slovenskega jezika? — Kaka prememba! — Na svoji rodni zemlji je Slovenec zatiran, polagoma se umika pred sovražno silo, in če se potisnejo koroški Slovenci tekom jednega stoletja poprečno tudi le za jedno uro hoda proti jugu, kakor piše U. Jarnik, vender ne bode trajalo več dolgo, in ostri severni veter jih bode zanesel čez visoke Karavanke. Britke žalosti in pravičnega srda se krči pri takem opazovanju in premišljevanju rodoljubu čuteče srce.

Slovenski narod na Koroškem hira, hira vsled mnogih globokih, odprtih ran, ki bolj in bolj slabe narodovo telo. Nekaj teh ran, ki se mi zde najbolj pogubonosne, naj opišem, nekaj vzrokov, ki so posebno krivi našega propada, naj tu omenim. Prijetno res ni, ogledovati te rane, a potrebno je, da jih spoznamo in začnemo celiti.

Ogromna večina našega ljudstva se bavi s poljedelstvom in živinorejo, t. j. s kmetijstvom. Kmetijski stan je oni stan, v katerem korenini tu na Koroškem slovenstvo, iz katerega zajema svojo oživljajočo moč. Kmetje so trdni temelj, oni so močni stebri, na katerih počiva poslopje slovenstva. A žal, da ta temelj ni več stari, neomajani in trdni temelj. Že se je začel temelj rušiti in pogrezati in močni stebri zgubivajo svojo nekdanjo trdnost in stanovitnost, postali so trhli, vanje se je zagnezdil črv, ki nepokojno gloda in razjeda to, kar je še dobrega; marsikateri steber se je že zgrudil in strt na tleh je žalosten znak, kaj preti celi mogočni stavbi. Podlaga postaja slaba in torej poslopje razpada, kmetijstvo peša in s tem pojema tudi slovenskega naroda nekdanja moč in veljava. Kmetje so slovenstvu glavna opora, so gospodarji in varuhi slovenske zemlje le dokler trdno stoje in so samosvoji, neodvisni, zavedni gospodarji. Dotlej more obstajati pri nas slovenstvo, dotlej še moremo govoriti o slovenskem gorotanskem narodu, dokler stoji kmet. Gorje pa, če se kmetje odtujijo materi Slavi ali pa njih posestva pridejo v tujo last, tedaj je tudi nam Slovincem v Gorotanu odbila zadnja ura. Tujci se bodo šopirili oblastno po nekdanj slovenski zemlji in nje prejšnji gospodarji, Slovenci, bodo njih hlapci, robovi, stiskani in tlačeni, oropani vseh pravic. Sčasoma bo i slovenski govor čisto zamrl in od slovenskega Gorotana ostalo bo le še njega slovensko ime, kot žalosten nagrobni spomenik nekdanje slovenske moči in slave. To ime samo bo še poznim rodом zgovorna pričra, da je bival tu svoje dni slovanski rod. To je veliki pomen kmetškega stanú za naš narodni obstoj. Ali ta stan se nahaja v jako žalostnem položaju. Njegovo blagostanje gineva, beda in reva go spoduje povsod, kamor se ozreš. Glasoviti boben poje pogostokrat našim kmetom nemilo mrtvaško pesem. 4000 posestev prišlo je od l. 1867—1892, to je tekom 25 let v naši mali deželi na dražbo

in od teh je gotovo tretjina slovenskih. To so slaba znamenja za nas in tem bridkejšje moramo to zlo občutiti, če pomislimo, da so ta slovenskim kmetom iztrgana posestva objednem gotova izguba za naš narod, ker le redkokrat pridejo po prodaji zopet v slovenske roke, navadno se jih polasti premožnejši tujec.

Pa to še ni dovolj. Slovenec sam prodaja nepremišljeno v svoji slepoti za borne judeževe groše svojo rodno zemljo gospodskim Nemcem in Židom. Denar je pač ona mamljiva, prijetna stvar, na katero preži poželjivo ves svet. In če že bogatec denarja nima nikoli dovolj, tem bolj zaželjen in zapeljiv mora biti za ubogega, v hudih stiskah živečega kmeta. Kaj čuda tedaj, da ta večkrat kar z obema rokema zgrablja za vablivo priliko, ko mu lokavi tujec nudi za njegovo zadolženo posest nekoliko gotovega denarja. S tem je vsaj začasno konec revni in bedi. Kaj prinese bodočnost, kdo se zmeni za to! Tem potom izgubili smo naše najlepše kraje. Tujec se zdaj raduje in gospoduje ob divnem Vrbskem jezeru in hitro kakor gobe po dežju rastejo iz zemlje letovišča tujih mogotcev tudi že ob mirnem Baškem jezeru in po vseh onih krajih, kjer se nahajajo za to ugodna tla.

Pa tudi skriti gorjanski kmet ne more mirno živeti na svojem posestvu, tudi na njega preži nenasitljivi, samopašni tujec. Ti obširni gozdovi, ki se razprostirajo na južnem bregu Drave gori do temena visokih Karavank, niso več vsi last slovenskih kmetov, ampak po največ so to posestva bogatih nemških baronov, grofov in knezov. Tu so njih obširni lovski okraji, kjer grajščaki kmetom v škodo gojijo različno divjad in prežijo na posamezne, v njihovem lovskem okraju bivajoče kmete. Marsikateri kmet se je že zapletel v goljufno nastavljen mu zanke. Kakor je poročal „Mir“, pokupil je grof Thurn v sami železno-kapelski župniji 31 kmetij, v Rožni dolini pa gospodarijo baron Helldorf, knez Lichtenstein in drugi mogočni nemški Nimrodi.

Tako se izgublajo slovenska posestva ob naši jezikovni meji v nenasitnem sovražnikovem žrelu, od koder ni več rešitve.

Prevažnega pomena za naroda obstoj in blagostanje ste tudi kupčija in obrt. Od teh pa imajo dobiček izključno sovražni nam tujci. Ravno trgovci, ki živé in se redijo od slovenskega denarja, so najčešče najbolj zagrizeni nam nasprotniki, ter vodijo večkrat vso sovražno agitacijo. Ti trgovci kupujejo za mal denar od slovenskega kmeta razne sadeže in pridelke, prodajajo in zamenjavajo mu svoje slabo blago in premnogokrat ga znajo s svojim gibčnim jezikom tako omamiti, da jim proda i svojo narodnost. Baš narodnost je pri nas tako rada na prodaj.

Slaba nam prede tudi glede obrtnije. Zares imamo nekaj malih obrtnikov, živečih med ljudstvom, ali ti zalagajo s svojimi priprostimi, večkrat prav dobrimi izdelki le nižje sloje naroda. Veliko obrt pa, ki se goji posebno po mestih in trgih, so si popolnoma prilastiti tujci. Nahaja se sicer tudi med Slovenci nekaj trgov in vasij, ki slove kot dobri obrtniški kraji, pa tu so Slovenci le delavci, glavni sad pa uživa tujec. In ti kraji so prava gnezda nemškutarije. Delavec mora pač s trebuhom za kruhom in plesati mora, kakor mu piska surovi gospod. Delavec se trudi v tovarni noč in dan v nezdravem zraku, da si služi potrebni kruh, v tovarni pusti navadno tudi svoje zdravje, svojo vero, svojo narodnost. Vsa večja podjetja so pri nas popolnoma v tujih rokah in Slovenec je le slepo orodje, s katerim si gradi tujec svoje blagostanje. Kaj čuda potem, da se Slovencem na Koroškem zmirom bolj majejo tla!

Tako je z našim gospodarskim in gmotnim propadom vedno v tesni zvezi pojevanje in hiranje narodne zavesti in veljave, kajti dolžnik se mora pač klanjati upniku, hlapec se mora ravnati po volji gospodarja, delavec uboga, ker gospod ukazuje, in ne narobe; gospod pa je pri nas tujec-Nemec.

(Dalje prihodnjic).

Izvirni dopisi.

Iz delavskih krogov. 8. maja. Veličastna naša slavnost je zvršena. „Narod“ nas je psoval. To le povečuje naš dan. „Narodu“ je sijajna manifestacija, ako kje nastopi le 28 „Sokolčkov“, in velepomemljiv dan, ako v kaki gostilni Jožef Nolli zverži skupaj stare svoje fraze — zato nas ne boli, da ni videl nas. In mi nočemo več videti njegovih. Probujeno slovensko krščansko-socijalno ljudstvo vzelo je v lastne roke svojo osodo. Na svojo pest se organizujemo delavci, na svojo pest kmetje in obrtniki. Vseslovenska delavska slavnost pa je bila jasna priča pojmovanja našega dobrega ljudstva o lastni organizaciji. Veselih src in jasnih lic prihiteli so v Ljubljano, kakor še poprej nikdar, zastopniki trpinov; da se enkrat skupno vsele svojega napornega dela in svojih vspehov. Toda pomen slovenske kršč. soc. slavnosti ne sega samo do mej Slovencev, marveč tudi preko njih. Bratje Hrvatje prihiteli so poslati dan trpinov slovenskih. Sami delavci prihiteli so podati bratom svoje žuljave roke, da se sklenjejo v trajno zvezo zjedinenja Hrvatov in Slovencev. Do sedaj so to edinost krpali le „frakarji“, a narod — ljudstvo o tem ni ničesar vedelo. Sedaj pa so se pobratili v ime dveh, v skoro enakih socijalnih razmerah živečih narodov — možje delavci.

Glasiilo narodne stranke pa si upa pisati o nas: „Kar so delavci do sedaj dosegli, za to se nimajo zahvaliti ne krščanskim socijalcem, ne katoliškim duhovnikom, pač pa, ako hočemo biti objektivni, v prvi vrsti socijalno-demokratski stranki.“ Kaj so socijalni demokrati delavcem dosegli, ne pove list, v katerega piše sedaj podlistke znani Etbin Kristan! Za par defraudacij so olajšali delavce! Kdo je povrnil delavce narodni misli? Morda socijalni demokratje? Kdo je v slovenskem ljudstvu oživil združništvo, posojilništvo? Ali so socijalni demokratje osnovali delavcem kako podporno društvo? Ali društvo za stavbo delavskih hiš i. t. d. Čast narodnemu glasilu, da se tako laže o nas! Menda hoče s tem prikriti, da celo za javna predavanja na sramoto vsej njegovi inteligenci mora skrbeti samo naša „Zveza“. Ljudje, ki so ravnokar zavrgli osnovanje „Mestne posredovalnice za delo“, ne bodo sodili nas!

In isti „Narod“ zabavlja tudi proti dr. Kreku, da se je upal na Nemško mej slovenske trpine. Dr. Krek je s tem naredil veliko delo in prepričani smo, da mu noben izmed narodne „inteligence“ ne bode sledil. Zabavljati možu, ki se žrtvuje, da ponese rojakom v tujini tolažbo v domačem jeziku — je vredno „narodnega“ glasila. Še vrednejše je, da v njem neki socijalni demokrat iz Altendorfa pri Essenu priporoča proti našemu „Glasniku“ socijalno demokratske časopise.

Ta socijalni demokrat se jezi, da so napisali v društvu „St. Barbaraverein“ samonemški. V društvu so sami Slovenci, a ko bi si upali na dan z slovenskim napisom, bi pruska vlada zapela društvu mrtvaško pesem. Dr. Krek si je pa sam upal v Prusiji natisniti samoslovenske lepake, kar socijalni demokrati še v Ljubljani ne store. Slovenske socijalne demokrate je pruska vlada pridobila za vohune napram dr. Kreku. Ti socijalno demokratski plačani vladni vohuni so skušali z lažmi prepričati misijo dr. Kreka mej zapuščenimi Slovenci v Nemčiji.

Kaj sledi iz tega? Da ljudem, katerim je internacionala ljuba, slovensko ljudstvo z veseljem hrbet obrača. Spoznali smo Vas, ki ste nas hoteli prodati socijalno-demokratski stranki, vrgli smo Vas od sebe, postavili smo se na lastne noge, na katerih hočemo po načelih krščanskega socijalizma odločno delovati za naše pravice!

Iz zlate Prage, 7. junija. — Izvrstno je organizovano češko narodno delavstvo; nikdar bi ne bil verjel tega, da nisem slišal samega voditelja celega tega gibanja, ki mi je vse to pripovedoval. In še vedno, vsak dan se izpopolnjuje ta organizacija.

Tako se upelje v prav kratkem času važna stvar: centralna delavska šola, zaveza češko-

slovenskih izobražujočih društev narodno-socijalnih. Osrednja delavska šola bo imela nalogo, da bo poskrbovala izobraževalnih sredstev vsem zaveznim društvom. Dajala jim bo govornikov za predavanje in nabavljala dobrih knjižnic; izdajala poučne spise in brošure; delovala skratka za popularizacijo znanstva in vede vsake stroke. Zahtevati se res ne more, da bi izvrševalni odbor stranke poleg političnega, opravljal še vse izobraževalno delo sam. Stranka je postala mogočna; zato se mora delo deliti. Kdor neprenehoma živi v političnem boju, ne more dosti skrbeti za drugo izobrazbo, nego za politiško. To je čutila stranka in ustanovila radi tega centralno delavsko šolo.

V ti šoli se ne bodo učili učenci pisati in brati, ampak podajala se jim bo višja izobrazba. Učili se bodo logično in samostojno misliti, premišljati in presojeti.

Seveda pričakujejo delavci, da jim ne umakne podporne roke inteligenca. Listi tudi že pišejo, da se je vodstvu posrečilo pridobiti za to idejo dosti osvedčenih razumnikov iz raznih strok vede, umetnosti in znanstva za učitelje.

„Pokrok“, organ narodnih delavcev, piše: „Celi javnosti moramo dokazati, da hočemo za svoje težnje delovati čisto s prosvetnimi sredstvi, a ne tako, kakor naši politiški naprotniki, z nasiljem in surovostjo. V izobrazbi naših bratov tiči velika in slavna prihodnost naše narodno-socijalne stranke. Pride doba — in ta ni tako daleč — ko bo ne le delavstvo, ampak ves češki narod zaupal svojo usodo naši stranki, in zato se ne smemo pokazati tega nevrednimi in nesposobnimi... Naše dolžnosti so tu tem večje, čim bolj so vse dosedanje politiške stranke zanemarjale kulturne potrebe ljudstva...“

Češka socijalna demokracija ne more pokazati nič podobnega. Kakor sem že enkrat pisal, je postala čisto židovska. Niti nje organ „Právo Lidu“ bi ne mogel izhajati, ko bi ga ne podpirali židje. Dandanes ima skoro vsak židovski bogataš na mizi ta časnik, ki ga pa zato upravičeno imenujejo „Právo Židů“. „Češka“ socijalna demokracija se mi zdi ravno taka, kakor žveplenke, ki se prodajajo pod imenom „rudarskih del. žveplenk“. Na škatljici se govori o delavskih žveplenkah, izdelek je pa židovski, žid ga prodaja, žid ima dobiček. Pri socijalni demokraciji je tudi na vrhu delavska vinjeta, znotraj pa židovščina!

Politiški pregled.

Zvrševalni odbor desnice se je zbral k posvetovanju dne 16. t. m. Poslanec Povše je tu povedal mnenje Slovencev in Hrvatov glede jezikovnega zakona za Češko, rekoč, da bi s takim zakonom samo za češko deželo prepuščeni bili Slovenci in Hrvatje narodni smrti, ker bi se sami ne mogli braniti. Dr. Pačak je izjavil, da Čehi nikakor ne zapuste Slovencev in Hrvatov in da nočejo jezikovnega zakona samo za Češko. Dr. Engel je nasvetoval, naj se sestavi jezikovni program desnice, a z ozirom na razmerje Rusinov s Poljaki se je to opustilo, skoro gotovo pa tudi z ozirom na nemške konservativce, kar za Slovane ni prav veselo znamenje. Grof Thun je govoril, da naj bi se desnica in levica toliko zblížali, da bi bilo mogoče parlamentarno delo, ter je v svojem govoru kazal, kakor po navadi, „dobro voljo“.

Primorje. Isterski deželni zbor je zaključen. Lahj so v njem divjali po svoje. Modri italijanski očetje so sklenili v isterskem dež. zboru, da slovenska trobojnica ne sme več vihtrati po primorskih deželah. Odslej naj bi se smelo razobešati le italijansko zastavo. Čule so se ondi besede: „Istra pripada Italiji“, klicalo se je „Viva l' Italia!“, a vlada je pohlevno mižala. Slovane so pitali z „barbari“. Vrhunec podlosti pa so dosegli s tem, da so zaukazali državnemu pravdnistvu, naj da takoj zapreti poslanca Mandiča, zoper katerega je naperilo tožbo radi žaljenja časti nekaj babur, nahujskanih od Italijanov. — V goriškem deželnem zboru so slovenski poslanci s pomočjo knezonadškofa Missije Lahonom prečrtali načrte. Na knezonadškofa lete radi tega vse možne psovke „avite colture“. Čujemo,

da so se zopet pričela pogajanja med goriškima deželnozborskima kluboma. Skoro neverojetno je, da bi pogajanja imela kaj uspehov. Položaj v Primorju je sila resen. Slovanski državni poslanci se morajo zavzeti v prvi vrsti za Primorje in poskušati, da se skoro konec naredi laškim lopovščinam še predno ljudstvo samo poseže vmes.

V Berolinu je bil avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand. Prisostvoval je spomladni paradi. Nemški cesar je o tej priliki napiljal zjedineni vojaški sili Nemčije in Avstrije . . .

Ruski car Nikolaj II., veliki car prosvete, je ob letošnjem svojem godu zaukazal sestavo komisije, da bi se odpravilo pregnanstvo v Sibirijo in kaj bi se uvedlo namesto tega. Prometne razmere so se v Sibiriji toliko spremenile da nikakor ni na mestu tja pošiljati kaznjencev. Nasprotniki Rusije so sibirsko pregnanstvo risali vedno s sila črnimi barvami, sedaj pa bode velikodušni car Nikolaj II. odvil jim tudi to gradivo za blatenje slovanske Rusije. Rusija bode pod carjem Nikolajem postala vzor kulturnim državam, saj zadnji čas kulturne inicijative prihajajo skoro samo iz — Rusije.

V ruski carski rodovini pričakujejo vesel dogodek.

Rumunski kraljevski par obišče prihodnji mesec ruski dvor.

Hrvatsko razburja dogodek, ki se je prigodil posl. dr. Fr. Vrbaniču. Poslanec je hotel poročati svojim volilcem, a orožništvo mu je to s silo zabranilo. Pravijo, da je tega dogodka celo bana sram.

Za srbsko zastavo. Srbi na Hrvatskem so često povzročili krvave izgrede, ker so izobesili srbsko zastavo. O priliki cesarjevega bivanja v Zagrebu so morali na cesarjevo povelje odstraniti srbsko zastavo raz grške orijentalne cerkve, ker so izgredi naraščali. Sedaj proglašajo Srbi svojo zastavo za „cerkveno zastavo“, a vlada je tudi take cerkvene zastave odločno prepovedala. Kakor znano, so Srbi na Hrvatskem v vladni mažaronski večini. Njihovi poslanci pritiskajo zelo na vlado, da se odloči ugodno za Srbe, in utegne priti vsled tega do zanimivih pojavov med vlado in Srbi. Dne 8. t. m. potoval je ban po Liki. Srbi so dosedaj običajne slovesne vsprejeme opustili.

Rusija bode, kakor se čuje, opustila vse konzularne zveze s Srbijo, ako Milan ne odpotuje. Čuje se, da se je Milan odločil odpotovati. Podedoval je zopet precej denarja in bi ga rad med svetom zapravljal.

O **črnogorskem knezu** razširjajo nemški listi vesti, da je postal duševno bolan. Ti viri seve niso zanesljivi.

Zarota. Listi javljajo, da se je razkrila velika zarota Turkov na Kreti proti princu Juriju. Princ Jurij bode na Kreto poklical namesto Turkov grške koloniste.

O **delavskih nemirih v Rigi** se poročajo sedaj podrobnosti. Delavci so hoteli zvišanje plače. Ker se jim je surovo odgovorilo, porušili so še isti dan jedno tovarno. Ker je policija grdo ravnala z ženskami, katere je škropila z vodo, pričeli so delavci metati na policijo kamenje. Vojaštvo je vsled tega prišlo na lice mesta in takoj pričelo s streljanjem. Vsled dobljenih poškodb je umrlo 31 oseb. Razjarjeni delavci so naskočili na to zloglasne hiše ter jih zažgali. 120 zloglasnih žensk pogreša policija in mnogo kavalirjev. Po ulicah so se delavci zabarikadirali. V zvezi je to gibanje z dijaškimi nemiri v Petrogradu. Mnogo dijakov so aretovali v delavskih oblekah. Nemiri, ki so se sedaj baje že poglobili, so delo nihilistov.

Politiška amnestija za Italijo. Povodom obletnice proglašenja ustave podpisal je italijanski kralj dekret, s katerim oprošča kaznen političkim kaznjencem in nekim manjšim prekršiteljem zakona.

Med Spanijo in Nemčijo se završujejo pogajanja za odstop karolinških otokov. Španija dobi za otoke 25 milijonov pezeta in pa po jedno postaja za premog na vsaki izmed otoških skupin si še ohrani. Nemci so za to svojo pridobitev navdušeni, ker pred leti bi se bila skoro vnela za

te otoke vojna, a sedaj jih dobe mirnim potom s pritrjenjem vseh vlastij. Španiji pa sedaj ostanejo še samo kanarski otoki.

Domače novice.

Osebnosti. Cesar je imenoval knezonadškofijskega kanonika dr. Fr. Sedeja v Gorici členom deželnega šolskega sveta za še ostali čas sedanje funkcijske dobe. — Obč. svet ljubljanski je imenoval Alojzija Šulgaja praktikanom mestnega knjigovodstva. — Sekundarjem v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji je imenovan dr. Papež. — V Zagrebu je umrl slovenski rojak dr. Josip Fon, kr. fizik v pokoju, star 53 let. — Umrl je v Jarenini zadnje nedelje g. Anton Fišer, župnik v pokoju, star 58 let. Z njim so Slovenci na meji veliko zgubili. — Č. g. Jožef Volc, kapelan v Ribnici, gre za župnega upravitelja na novo ustanovljeno župnijo Velike Poljane pri Ribnici. — Semeniški duhoven g. Janez Petrič je imenovan za kapelana v Škofjo Loko, g. Jožef Potokar za kapelana v Trziču.

Neednost med Slovenci povzroča mnogokrat Žid Penizek, ki poroča z Dunaja v „Slovenski Narod“. Takó je bilo tudi zaradi shoda slovenskih poslancev kot protestnega shoda proti nemškim zahtevam. Žid je kar odločno rekel, da bo shod dne 2. junija, in da ga je nekako nasvetoval župan Hribar. Na izjavo poslancev katol.-narodne stranke, da se shoda ne udeležijo, če se prej ne pretrga zveza z Nemci, so v „Narodu“ odgovorili poslanci narodne stranke, da je zveza že pretrgana. „Slovenec“ je potem dokazal, da ta trditev ni resnična, ker se vidijo še znaki zveze. In sedaj je posl. Povše stvar še bolj pojasnil, ko je razglasil v „Slovenecu“, da se je razbojnala zaupna zadeva po „Narodu“ in da je bilo le zaupnemu posvetu ljubljanskih poslancev prepuščeno določiti, če naj se snide shod vseh slovenskih poslancev.

Gg. duhovniki — pozor! L. 1901. bode ljudsko štetje. Deželna vlada kranjska razpošilja že nemški poziv s prošnjo, naj župni uradi pomagajo sestavljati potrebno gradivo. Priloženi so tudi potrebni obrazci, ki so tudi samonemški. Ako bi hoteli primerno izraziti svoje mnenje o tem postopanju barona Heina v slovenski deželi, bili bi konfiskovani. Pravimo le: Gg. duhovniki, zavrnite odločno to nemško usiljivost nemškega barona in pošiljajte nemške pozive in obrazce ne nazaj baronu Heinu, ampak ojsrednji vladi na Dunaj, z zahtevo, da baronu Heinu naroči postopati v prihodnje drugače napram slovenskim uradom.

Javno predavanje priredi jutri v nedeljo 11. t. m. ob 1/2 10. uri dopoldne „Slovenska krščanskosocialna zveza“ v Ljubljani v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Predaval bode državni poslanec gospod dr. Jan. Ev. Krek o svojem potovanju po Nemškem in o slovenskih delavcih na Vestfalskem.

Dva shoda v Ljubljani. Danes ob 7. uri zvečer je v hotelu „pri Maliču“ shod, na katerem se namerava ustanoviti društvo hišnih posestnikov. — Dne 22. junija t. l. pa bode popoldne ob 2. uri v „Katoliškem Domu“ prvi občni zbor novega „Slovenskega vinogradniškega društva“.

Prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda, preč. g. monsignor Tomo Zupan, napisal je v „Zgodnji Danici“ o vseslovenski delavski slavnosti te-le lepe besede: „Družba sv. Cirila in Metoda je zelo zadolžena delavskim slojem — če bi premožni krogovi v primeri toliko storili zanj, zidala bi si družba po slovenski zemlji gimnazij; ne pa s težavo bornih ljudskih šol. Vsa obširna nunska cerkev je bila napolnjena delavcev iz slovenskih pokrajin in iz Hrvatske, zastopani so bili celo Čehi. Ta veliki zbor molilcev iz delavnih stanov je moral spodbujati vsacega: ti navzočniki so res slušali škofovih besedi; res so spremljevali lepe molitve ob blagoslovljenji in res iz srca molili med škofovo sv. mašo. Isto tako so se vedli, bodi si na ulici ali ob obedu, dostojno, spoštuječ vsako avtoriteto. Tako izrejšamo, Slovenci, svoje delavne stanovce — in sv. cerkev jih bo vesela, in veselo

tudi cesarstvo in slovenska domovina. Ne ene bridke, ne ene bojevite besede nismo čuli iz ust tega priprostega naroda. — Ginjena kliče zato tem našim delavcem „Danica“: Tem potom naprej! — Videli smo mnogih narodov sinove in hčere, a ponosniteje in redneje se ni znal vesti narod — naj se še toliko kuje v zvezde — kot se je vedel ta naš slovenski žuljavi narod nedeljo sv. Trojice v Ljubljani. Slovenski delavni narod: to je naš zaklad — ohranimo si ga, rojaki, da bode tak za vselej.“

Shod kranjskih trgovcev ima že pozitiven uspeh. Kakšen? Dunajski krščanski socialci so povzročili razsodbo upravnega sodišča, da se brez koncesije ne smejo prodajati vino in druge pijače po konsumnih društvih. S tem bo pomagano trgovcem, obrtnikom in kmetskemu stanu. — V neizmerno konfuznem članku v tem smislu budalosti prodaja „Slov. Narod“ v 128. številki — brez koncesije. Kako se ustvari ugoden položaj trgovcem in kmetom ob enem — to zna narediti Malovrh. Pomagano bo pa kmetom po njegovem mnenju popolnoma še le tedaj, če konsumna društva tudi v zaprtih posodah ne bodo smela prodajati nikomur pijač, in združna organizacija se postavi na dobro in zdravo podlago tedaj, ko bodo imeli pravico vino točiti samo tisti oštirji, ki spoštujejo zakrament sv. krsta ter znajo ljudi in vino birmati.

„Slovensko umetniško društvo“. „Slov. List“ je o snovanju tega društva z veseljem poročal v svojem podlistku, ker je mislil, da bode to društvo politično nevtralnih mož umetnosti. Zato pa obžaluje, da je znana vsiljivost bivšega pisatelja Govekarja razdvojila pri snovanju društva slovenske umetnike. Slovenski slikarji, kiparji in arhitekti so si želeli ustanoviti društvo, ki bi jim omogočevalo skupne razstave in ki bi bilo njihovo zbirališče, meneč, da je „Pisateljsko društvo“ pa zavetišče pisateljem. A Govekar, kateri ne more nositi zvonca niti pri „Slovenski Matici“, niti pri „Pisateljskem društvu“, hotel se je vriniti v „Umetniško društvo“, kar je pa lepo število umetnikov hvaležno odklonilo. Kipar g. Rovšek je na ustanovnem shodu Govekarju v obraz povedal, naj se on umakne, ako hoče procvitati „Umetniško društvo“. Vsekako bi bilo čudno, ko bi v društvu umetnikov neumetniki majorizirali umetnike in smer dajali umetnosti. Umetniki bi dobivali tudi mnogo podpor. O porabi teh bi pa sklepal često občni zbor, na katerem bi imeli večino pisatelji, ker imamo Slovenci več „pisateljev“, kot umetnikov. Znabiti bi tudi „novostrujarji“ odstavek v pravilih, ki se glasi „v podporo mladih talentov“ razumeli tako, da se ustanovi za Govekarja tajniška služba, katera bi se mu prilegla, ker je enako službo baš izgubil pri „Dramatičnem društvu“. Z ozirom na to je bil občni zbor mladega društva preteklo nedeljo v „Narodnem Domu“ jako klavern. Da sedanji osovratelji hočejo sami imeti strankarsko društvo, pokazalo se je s tem, da so na občnem zboru zborovalce nasprotnega mnenja, v prvi vrsti g. kiparja Rovška, podili iz dvorane in da je Govekar zabavljajal proti duhovnikom. Ta pomočnik pri uredništvu cerkvi ostro nasprotnega „Slov. Naroda“ je najbrže nesel svoje bolečine zaradi pogorišča na shodu v „Edinost“, kjer očita v 128. številki da morajo imeti gospodje v uredništvu „Slov. Lista“ kaj čudne misli, če menijo, da bi se slovenski umetniki postavili proti cerkvi, ki je nekaterim slovenskim umetnikom edini — kupec! — Kdor je čital letos le jedno številko „Slov. Naroda“, katerega pomaga urejevati Govekar, je gotovo prepričan, da je ta strah opravičen. Sicer pa le rečemo: Če je res, kar dopisnik sam priznava, da cerkev najbolj podpira slovenske umetnike, tedaj ni treba proti dobro delujočemu društvu za krščansko umetnost snovati novega društva s pomočjo ljudij, ki trdijo po svojih spisih, da umetnost ne sme poznati krščanske misli. V odbor so izvolili nenavzočnega ravnatelja Šubica, prof. Franketa, pesnika Gangla, ki je zložil „umetno“ pesem „Soror alma“, glasbenika Gerbiča, potujočega Holca, slikarja Jakopiča, kiparja Zajca, učitelja za risanje Šubica. Preglednika pa bodeta Aškerc in Inemann.

Ljubljanska škofija se je včeraj posvetila presv. Srcu Jezusovemu. Knezoškof dr. Jeglič je imel zjutraj ob 5. uri v stolni cerkvi pridigo in je blagoslovil lepo votivno sliko presv. Srca Jezusovega v velikem altarcu. Po farah vse škofije se bodo praznovala ta slovesnost jutri. Mole se bodo tudi nove litanije na čast presv. Srcu. Obžalujemo le, da imajo te litanije na Štajarskem drugačen tekst, kakor na Kranjskem.

Budalosti podtika „Narodni pujs“ ljubljanskim uršulinkam. Piše, da uršulinke straše deklice v šoli s krivoverci, ki preže na nje v „Zvezdi“, in ki so že odpeljali in zaklali pet deklic. Izvedeli smo, da je „Narod“ te laži nalašč hudobno podtaknil uršulinkam. No, v lažeh je mojster Tavčarjev tovariš — dr. Strecker.

Gospodarske razmere v Ljubljani. Trgovca Klauer je naznanil konkurz. Znani obrtnik in agitator narodne stranke Podlesnik je odšel v Ameriko, ker v Ljubljani ni mogel več izhajati. Govori se po Ljubljani, da bode v kratkem času naznanjenih še 7 konkurzov. Koliko novih hiš je že sedaj na prodaj! Kaj bode še-le v nekaj letih? In vendar mestni magistrat ne neha uganjati sitnostij. Komisija je hodila te dni po Starem trgu in zahtevala, da naj naredo hišni posestniki pred in za hišami nov trotoar, in sicer zaradi električne železnice za 15 cm višjega, nego je sedanji. Naj sproži nocoj kdo to zadevo na gospodarskem shodu!

Telefonično poročilo iz Ljubljane. Galerija starega strelišča še stoji. Delavski bataljoni jo niso podrli. Nevarna je le deželni zbor, kadar se doli glasi: „Pfu, slovensko-nemška zveza!“ Takrat Tavčar misli, da se bode galerija nanj podrla.

Zopet nekaj za gospodo! Baron Hein je uvedel na Kranjsko aristokratsko igro „Lawn Tennis“, kjer žogo bijejo. Igrišče je tudi pri novem vladnem poslopju pripravil baron Hein. Zaostati tedaj niso smeli prihodnji baroni. Prostor s koli in mrežami so si že pripravili na vrtu „Narodnega Doma“. Hm, vedno kvartati je že res predolgočasno! Naše ljudstvo naj malo gleda pri mreži, kako bode na prostoru, katera je narod zase kupil, gospoda žogo bili!

Stavka. Iz delavskih krogov se nam piše: Pri tvrdki c. kr. dvor založnika J. Matijana v Ljubljani nastala je stavka mizarjskih pomočnikov. Zahtevali so, da se jim dovoli 10 urni delavnik. Tvrdka se je opravičeni prošnji in zahtevi delavcev ustavila in zaprla delavnico. Delavci, videč, kako jih vpoštevata delodajalec, so sklenili vstrajati v boju, dokler se ne vstreže njihovi želji. Sedaj je stavka končana z zmago delavcev. Solidarnost jim je pomagala do zmage. Vsi delavci so bili jedne misli: ne preje odnehati, da zmagajo. Čudno je samo to, da se je tej povsem opravičeni zahtevi delavcev ustavljala tvrdka Matijanova, a še potem, ko jim je tvrdka, Binderjeva bila že dovolila 10. urni delavnik. Da je o tej priliki „Slovenski Narod“ spustil pušico na kršč. socialce, pa brez dvojbe najbolj kaže, koliko liberalne pameti se nahaja v glavah možičkov okolu tega lista.

Dr. Valentin Müller, predsednik družbe sv. Mohorja in stolni prošt celovski, je po dolgi 16mesečni mučni bolezni preminul v Celovcu dne 6. junija. Pokojnik se je porodil v Glinjah, v slovenskem Rožu, dne 10. dec. 1816. Za mnoge zasluge ga je imenoval cesar za viteza Franc Jožefovega reda in reda železne krone III. vrste. Papež pa mu je podelil čast apostolskega protonotarija in častnega komornika. Leta 1873. hotel ga je cesar imenovati ljubljanskim škofom, a dr. Müller je visoko čast odklonil. — Leta 1860. je stopil na čelo Mohorjevi družbi in jej bil do smrti predsednik. Mnogo je storil za njo, jo uspešno branil ob mnogoterem nasprotnem napadu. Bil je mož temeljitega znanja, a v javnosti ni nastopil nikdar. Bodi mu časten spomin!

Razpisane so župnije: Dolenja Vas pri Ribnici, Trebelno in Sv. Trojica nad Cirknico.

Delavsko gibanje. Preteklo nedeljo popoldne se je vršil v Zagorju ob Savi shod, na katerem je poročal g. Ziller o koristih delavskega stavbinskega društva, kakeršno se name-rava ustanoviti tudi v Zagorju. Namera se bode

tudi ondi izvršila, kar more biti v veliko korist zagorskih delavcev. Zanimanja je dovolj.

V Škofjo Loko je preteklo nedeljo popoldne vrlo moško pevsko društvo „Kranj“. K njegovemu koncertu se je „na Štemarjih“ zbralo mnogo odličnega občinstva. Mlado pevsko društvo je pod vodstvom g. Moharja pokazalo da se je v kratkem času čudovito dobro izvežbalo. Vstrajnost pevcev rodi lepe sadove. Občinstvo je pri vsaki točki glasno izražalo svoje zadovoljstvo. Društvo si namerava omisliti zastavo, za kar mu želimo mnogo dobrotnikov. — Isti popoldan se je tudi vršil v Škofji Loki ustanovni shod mlekarke zadruga ob mnogobrojni udeležbi. Za ustanovitev te velevažne zadruga si je pridobil mnogo zaslug g. Avgust Sušnik.

Zgradba deželnega dvorca. S kopanjem na stavbišču se je že pričelo. Stavba bode veljala 370.000 gld. Načrte je naredil profesor Hrasky. Stavbeni prostor znaša 1800 m². Novi dvorec bode imel dvorano za zasedanje, stanovanje za dež. glavarja in prostore za dež. urade in za reprezentacije. Dvorec bode od vseh strani prost, pročelje njegovo bode obrnjeno na Kongresni trg. Zidalo se a bode dve leti.

Vojaška godba svirala bode v mesecu juniju vsak četrtek od 6—7 ure popoldne pod Tivoljskim gradom. Izvzemši praznik sv. Petra in Pavla. Takrat svirala bode ob 1/2 12 uri v „Zvezdi“.

Sv. maša na Rožniku. Dne 18. t. m. praznuje I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani god svojega zavetnika sv. Antona Padovanskega. Društvo priredi v ta namen v nedeljo 18. t. m. ob 1/2 8 uri zjutraj v cerkvi Matere Božje na Rožniku sv. mašo s pridigo. Odbor „Slovenske krščansko-soc zveze“ prosi svoje člane in prijatelje krščansko-socialnega delavstva, da se tudi oni v najobilnejšem številu udeležijo tega praznika bratskega društva. Na svidenje v nedeljo zjutraj 18. t. m. na lepem Rožniku! — Odbor „Zveze“.

Dva shoda v ljubljanski okolici je priredilo „Katoliško politično društvo“ preteklo nedeljo. Na shodu v Sostrem je bilo nad 600 zborovalcev. Živahno so poslušalci pritrjevali poročiloma drž. posl. Vencajza in dež. posl. Kalana. — Na shodu v Štepanji Vasi so govorili dr. Brejc, Gostinčar in Kregar, ki je priporočal ustanovitev perilne zadruga.

Pozabljiv „Narod“. Tavčarjevo glasilo hiti poročati, ako sodišče obsodi slučajno koga, ki ni „Narodovec“. Te dni je dobil učitelj Jakob Žebre iz Starega trga pri Ložu pet dni zapora, poostrenega z dvema postoma, ker je nečastno govoril o duhovniku g. Petru Hauptmannu. Učitelju Žebretu v loškem „prežonu“ ne bonič manj dolgčas, če je tudi „Naroda“ sedaj sram tega vspeha svojega pristaša.

Na svetovno razstavo v Pariz bodo poslali Avstrijci tiste može, ki pomagajo, da v Št. Petru v Savinjski dolini še vedno ni slovenskega župana, dasi so že pred 16. meseci ondi zmagali Slovenci. Nemškutarski župan Lenko mora imeti veliko zaslombo v gotovih krogih. Ta avstrijska specialiteta bode gotovo naredila veliko senzacijo na svetovni pariški razstavi.

V Šmartnem pri Litiji je knezoškof dr. Jeglič položil dne 4. t. m. temeljni kamen novi župnijski cerkvi. Slavnost je bila prekrasna.

Za oškodovance po toči so pričeli veliko akcijo državni poslanci Povše, Pfeifer in Vencajz. Upajo, da jim bode mogoče izposlovati primerno državno podporo.

Kap je zadela znanega laškega propovednika don Antonija (Petra Molinari), ko je pretekli četrtek začel propovedovati v kapucinski cerkvi tržaški. Propovednik je umrl.

Odvetniška zbornica. Pri dopolnilnih volitvah dne 3. t. m. vršečem se rednem občnem zboru odvetniške zbornice kranjske izvoljeni so bili: predsednikom dr. Alfonz Moschè, v odbor dr. Valentin Krisper in dr. Josip Furlan, v disciplinarni svet dr. Fran Munda kot predsednik, dr. Albin Sayer in dr. Fran Papež kot členu, dr. Danilo Majaron kot pravdnik in dr. Makso Pirc kot njegov namestnik.

Liberalno gospodarstvo. V trgu Vipavi si župan Hrovatin zbira vedno lepše latorike. Za-

sledilo se je zopet mal njegov „pogrešek“. Skozi celih 8 let ni vknjižil najemščine od vrta ubožnega zaklada, — vrt pa je imel ta čas v najemu on sam, pravični župan Hrovatin. Stvar je zasledil obč. odbornik Krhne, h kateremu je skoro potem prišel župan Hrovatin, mu prinesel najemščino za vsa leta ter ga prosil, da mu potrdi vsprejem. Krhne pa ni šel na led. Računi so že zaključeni, je dejal, in župan Hrovatin čaka sedaj — pravice.

Nesreča kolesarja. Avskultant dr. Pesante se je pri dirki blizu Pulja tako zaletel v občestni kamen, da je v malo urah umrl.

Dva shoda na Koroškem. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Pribloves in okolico ima jutri svoj letni občni zbor v Kazazah. — Dne 18. t. m. bode zborovala podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Kotmari Vesi.

Trije spomeniki — cesarjev, Prešernov in Valvazorjev — postavijo se v Ljubljani tekom prihodnjih dveh let. Koliko narodnega kapitala bode zabitega v kamen!

Tatvina. V noči od 1. do 2. t. m. zmanjkali sta na Juršičah pri Št. Petru posestniku A. Kalištru konj in kobila z dva in pol meseca starim žrebetom. Konj je rujav z rujavo-črno grivo in črnimi nogami, star 5 let, kobila je črna, stara 8 let, žrebe črno rudeče. — Prejšnji dan je bilo v vasi okrog 30 ciganov, zato je priporočati previdnost, če bi konje kje prodajali.

Smrt v valovih Krke je našel učeneo družega gimnazijskega razreda Fr. Marinko iz Dobrove pri Ljubljani v Novem Mestu. Kopal se je v Krki s tremi tovariši. Truplo so našli.

Drobne novice. Morsko kopališče pri sv. Andreju poleg Trsta so odprli 4. t. m. — Orožniki za Istro naj bi se ne jemali več iz Kranjske, nego iz Furlanije in Tridenta. Tako so sklenili zahtevati isterski laški deželni poslanci! — Na Opčinah snujejo konsumno društvo proti narodnosti naši nasprotnim trgovcem. — Shod je bil preteklo nedeljo pri sv. Marjeti ob Pesnici. Jutri pa je shod v Jarenini. — V Oplotnici in okolici si snujejo kmetijsko zadrugo.

Baron Hein je bil 7. t. m. brzojavno poklican na Dunaj.

Iz Trsta se poroča, da nameravajo ondi ustanoviti slovensko krščansko-socialno zvezo. Varuostne razmere v Trstu so vedno slabše. — Tatvin se dogaja nebroj. Tudi ropi niso nenavadni. Dva neznanca moža sta napadla v Tergovu trgovini vina prodajalca ter mu zadala rano v trebuh. Vzela sta seboj samo 15 gld., ker so napadenemu takoj prihiteli ljudje na pomoč. — V starem mestu se je vršil pretekli teden krvav prepir. V prepiru je neznan mož z nožem zabodel delavca Mahniča in Slavca. Umrla sta na mestu. Morilca policija ne more dobiti v pest. — Lloydova ladija „Silvija“ je rešla v indijskem oceanu francoski parnik „Colombo“, kateremu se je pokvaril stroj. Parnik, na katerem je bilo 700 vojakov, je bil v najhujši sili. — Veselico „Kolo“ je obiskalo preteklo nedeljo 3000 oseb, kar priča, da tržaško Slovenstvo ne hodi rakovo pot. — Mestni zbor tržaški je dovolil 6000 gld. v podporo delavcem in roko-delcem ki se nameravajo udeležiti svetovne razstave v Parizu. — Zakon o posojilu 12 milijonov za Trst je dobil najvišje potrjenje. Polovica se porabi za razširjanje luke. — Grozen prizor se je zgodil dne 7. t. m. v bližini Barkovelj. Na postaji Muramar vstopil je v železniški kupe, v katerem se je vozila gospa Radio iz Trsta s svojim 11letnim sinom, neznan možki Pri Barkovljah potegnil je neznanec iz žepa revolver in ustrelil dečka. Morilec je ubežal, a so ga ujeli. Ime mu je dr. Evgen Bach, kemiker iz Brodica v Šleziji. Trdijo, da je blazen. — Tržaško šolsko vprašanje. Utok proti odloku namestništva, s katerim je isto odbilo prošnjo slovenskim starišem za jedno osnovno slovensko šolo, je odšel na ministerstvo nauka. Utok je sestavil gosp. odvetnik dr. Gregorin.

Ljubljanska dijaška kuhinja je imela pretekli mesec 309 gld. 72 kr. stroškov in samo 196 gld. 40 kr. dohodov. Deficit bode ogromen, ako se revnih slovenskih dijakov ne spomnijo blaga srca. Darove za dijaško kuhinjo sprejema g. kanonik Kalan.

V Opatiji je letos nad 11.000 gostov. Mej visokimi gosti je tudi sin nadvojvode Otona nadvojvoda Maks in njega mati nadvojvodinja Marija Josipina, hči kralja Saksonskega. Visoka gospa se udeležuje javne službe božje in rada posluša naše slovenske pesmi.

Zanimiva obravnava bode skoro pred dunajskimi porotniki. Zagovarjal se bode goriški „Corriere“. Toči ga društvo „Austria“ radi žaljenja društvene časti.

Ljubljanski občinski svet je imel sejo dne 6. t. m. Župan je prebral nemški dopis kranjske deželne vlade, s katerem deželna vlada odobri opustitev trga pred Štrukljevo hišo in razširjenje Dolgih ulic na 15 metrov in Kolodvorskih ulic na 14 metrov. Mestni magistrat ljubljanski je slovenska stranka. Zakaj se kot taka stranka skriva, kadar mu baron Hein pošlje nemški dopis? Treba bi bilo barona Heina odločno poučiti, kako se občuje z zastopom „slovenskega središča“! — Pooblastilo se je mestni magistrat, da dožene dogovore glede zatiškega dvorca, katerega želi mesto najeti za obrtno strokovno šolo. — Vlada je razveljavila sklep občinskega sveta glede odprave skladišča za smodnik ob Gruberjevem kanalu. Treba bode stvar rešiti v sporazumu s topničarskim poveljništvom. — Ferd. Staudaharju se je prodala parcela tik Benediktove vile, da na njej prične graditi vilo še letošnje leto. — Obč. svetnik Stare poroča o odstranitvi mestne hišice na Poljanskem nasipu št. 4. Odsek je proti odstranitvi, ker bi obč. svetnik Škerjanec tedaj, ko se zgradi novi mersarski most prezidal svojo hišo in bi morda reflektiral na ta prostor. Res kolegijalna skrb za obč. svetovalec! Proti odsekovemu predlogu sta govorila obč. svetnika Prosenec in Kozak. Povdarjala sta, da je ta hišica na sramoto Ljubljani. Kat. tiskovno društvo bode ondi napravilo lično ograjo. Odpravi naj se do konca letošnjega avgusta. Obč. svetnik Stare je z veliko vnemo zatrjeval, da bode mesto kupilo „penzel“ in poharvalo hišo. Vsprejet je bil predlog obč. svetnikov Prosenca in Kozaka. — Dobro kupčijo je nameraval napraviti znani krojač Reisner. Ponudil je, da zamenja svojo hišo v Slomškovih ulicah za mestno hišo ob Resljevi cesti. Magistrat bi rad v njegovi hiši nastanil urad za mestno elektriko, ker se tako trese, da stranke notri bivati nočejo, a Reisner je zahteval imenovano mestno hišo in še 20.000 gld. povrh. — Upravitelju mestne elektrarne inženirju Čiuhu se je dovolilo 150 gld., da gre za osem dni ogledat si električno razstavo v Komo. Obč. svetnik Prosenec je hotel, naj se ga pošlje kar za 14 dni. — Vodmat se bode reguliral samo v južnem delu. — Pekovska zadruga je ponovila prošnjo za odpravo kruha na javnih prostorih. O prošnji je poročal podžupan Bleiweis, ki je trdil, da je kruh domačih pekov slabši, nego kruh, ki se prinese z dežele. Predlagal je, da se prošnja odkloni in da se naprosi vlado, nedeljski počitek za peke tako spremeniti, da se bode vsak dan dobilo sveži kruh. Ta socialni nasvet liberalnega mestnega očeta se je vsprejel. — O mestni posredovalnici za službe je poročal obč. svet. Plantan. Mesto je posredovalnico hotelo upeljati le proti honorarju, a vlada tega ne odobruje in za tako posredovalnico ne da koncesije. Ker tudi drugod brezplačne posredovalnice za delo vrlo uspevajo, priporoča policijski svetnik Podgoršek, da se ustanovi brezplačna posredovalnica. Župan je proti temu. Ustanovitve se je odložila za kasnejši čas. Občinskemu svetu se mudi le z gradnjo „Mestnega Doma“ in sličnimi napravami, za socialne potrebe nima smisla. — Potem je sledila najlepša točka: prvi nastop občinskega svetnika Škrjanca. Škrjanec ni pel, ampak prebral je poročilo, naj se odobri cenik I. ljubljanskih postreščekov. — Potem se je predlagalo še doslej neolepšani parceli v „Zvezdi“ ograditi tako, kakor so ograjene ostale. Predlog je bil nepotreben, ker se je ves za to potrebni material že davno prej naročil. — Troški mestne elektrarne znašajo 48.310 gld. 38½ kr., dohodki 40.322 gld. 91 kr., nedostatek 7987 gld. 47½ kr.

„Slovenska Matica“ je imela dne 7. junija sejo. Predsedstvo je naznanilo, da gosp. dr. Gre-

gorčič ni sprejel odborništva, ampak je izrazil željo, da naj se izbere kdo drugi, ki bode mogel kaj več delati za „Matico“. Nato je odbornik Šubic omenil, da naj se pokliče v odbor gospod Funtek, ki je dobil za izvoljenimi največ glasov. Ko je pa predsednik omenil, da je dr. Al. Ušeničnik dobil še več glasov kot Funtek, se je Šubic hipoma premislil in je predlagal, da naj se nihče ne kliče v odbor, temveč mesto naj se pusti prazno do prihodnjega leta. Večina je temu pritrnila. Predsednik Levec je pozdravil novega odbornika g. skriptorja L. Pintarja in odstopil mesto najstarejšemu odborniku g. Vilharju. Potem so bile volitve. Per acclamationem je bilo izvoljeno staro načelništvo: gosp. prof. Levec za predsednika, gg. dr. Lampe in Grasselli za podpredsednika, g. dr. Stare za blagajnika. Izvoljeni so bili tudi gg. Kobljar in dr. Požar za ključarja, g. Šubic v gospodarski in g. Pintar v književni odsek. Sklenilo se je še, da se skliče za dan 21. junija popoldne ob 5. uri v ljubljanski mestni dvorani izredni občni zbor zaradi prodaje društvene hiše. Ako se hiša proda za kakih 30.000 gld., preseli se potem najbrž „Matica“ v „Narodni Dom“.

Razne stvari.

Socialni demokrati in vera. Jedna največjih socialnodemokratskih surovostij se je zgodila pri procesijah sv. Rešnjega Telesa dan na Dunaju. Dve procesiji so socialni demokrati dejanski motili. Pred altarji je tolpa kakih 500 socialnih demokratov vpila „Pfui“ in naredili so med otroci veliko zmešnjavo. Tolpa je pretrgavala vrste procesije. Z oltarjev so jemali rudeči bratci sveče. Mnogo oseb je aretovanih, med njimi tudi učitelj Enslein. Gosp. Dimnik ve, da mora biti med učitelji marsikak Eslein in zato je posnel te dni iz „Slov. Lista“ v „Učiteljskem Tovarišu“ notico; v kateri smo naštevati, koliko je med učitelji na Spodnje Avstrijskem liberalcev, ter ji dal naslov „Pons asinornm“.

Učitelj - skrunitelj. V št. Hipolitu so 22 pr. m. aretovali 19letnega učitelja Julija Gattererja, navdušenega pristaša „mladih“ liberalnih učiteljev, ker je nesramen atentat napravil na neko svojo učenko. Ko je izvedela mati, da so ga žandarji odvedli v zapor, se je zgrudila nezavestna. — Ako je kozel med učitelji, se ne sme grditi ves stan, in zaradi tega „Slov. Narod“ o tem dogodku molči. „Narod“ pa tudi molči o učitelju Odstroilu, katerega so te dni aretovali na Dunaju radi sramotnih dejanj z učenci. Tudi ta je bil pristaš „mladih naprednih učiteljev“.

Grof Thun — ženin. Iz Prage poročajo, da se bode udoveli grof Thun poročil s hčerjo deželnega maršala Jurija Lobkovic.

Ivan Strauss, kralj dunajskega valčka in oče ljubkih operet, je umrl na Dunaju star 73 let. Ob grobu je govoril slovo imenom Dunajčanov župan Lueger. Pripravijo mu časten grob.

Jovan Ristič, znani srbski državnik, je nevarno obolel.

V Sibirijo namerava potovati nadvojvoda Franc Ferdinand. Tudi ruski car namerava potovati v Sibirijo, da si ogleda nje kulturni napredek.

Nadzorniki obrtnih zadrug. „Wiener Zeitung“ prijavlja naredbo ministerstva notranjih del in trgovinskega ministerstva glede institucije nadzornikov obrtnih zadrug. Ti bodo podrejeni trgovinskemu ministerstvu. Jemali jih bodo izmed političnih uradnikov, a pristopna so njihova mesta tudi drugim kvalifikovanim uradnikom. „Wiener Ztg.“ prijavlja tudi opravilnik teh novih uradnikov.

Avstrijska poštna znamka je v četrtek teden praznovala petdesetletnico svojega obstoja.

Pri ljudskem štetju leta 1901. bode zopet na obrazcih svetil odstavek „občevalni jezik“, kar bode vrlo sredstvo za nemško agitacijo.

Dvoboj. Mej predsednikom ogerske zbornice poslancev, pl. Perczelom in glavnim urednikom „Magyar Hirlapa“, Aleksandrom Fendijom, se je vršil dvoboj z meči, ker je poslednji prvemu očital nepoštenost. Oba nasprotnika, ki sta se po dvoboju sprijaznila, sta lahko ranjena.

Kuga v Aleksandriji nikakor ne ponehuje. Dne 2. t. m. zabeležili so osem novih slučajev.

Lopovstvo v Italiji. Pretekle dni so prišli v Neaplju na sled lopovski družbi, ki je varala trgovce, bankirje, posestnike, sploh kogar je mogla. Člani te družbe pa niso izmed priprostegega ljudstva, nego so advokati, plemiči in uradniki. Za goljufije so jim pa služili javni organi.

Najnovejše vesti.

Župan Hribar — visi!

Brr! Brr! . . . šumi že ves teden po Ljubljani kakor v panju, iz katerega je ušla matica. „Župan Hribar odstopil!“ „Z mize na magistratu že vse pospravil.“ „Tavčar ga vrgel!“ „Zakaj?“ — — zaprl je župan Hribar zadnjo nedeljo nesramno hišo št. 13. In še klubu, kjer že komandira dr. Tavčar nič povedal ni, dasi bi bil kot načelnik policije dolžan povedati o zatvoritvi vsaj Malovrhu. Zbral se je tedaj klub občinskih svetovalcev, ki je z veliko večino izrekel nezakupnico preganjalcu kaserniranih prostitutk. Hribar je rekel: „Tedaj odstopim!“ Tavčar pa je izdal parolo: „Hribar laufen lassen! Toliko kot Hribar znam jaz tudi!“ Za zloglasno hišo je iz pedagogičnih oziriv žal vzgojiteljem mladine, Dimniku, ki vzgaja otroke, Turku in Predoviču, ki vzgajata žrebeta in pujske. Najbolj huč nanj je bil pa dr. Tavčar, ker bi bil sam tako rad župan. Besnel je na Hribarja in mu očital, da je klerikalec.

Sinoči se je imelo odločiti. Klub obč. svetovalcev je bil sklican k izredni seji ob 1/27. zvečer. Polno radovednih je bilo videti v bližini slavnega „rotovža“. Kaj neki bo? Dolgo ni bilo nič. Ura je bila osem in klub je še naprej sedel. Ura je bila pol devetih — kar se vsuje kakih šest obč. svetovalcev doli po stopnicah. Za njimi prikoraka dr. Tavčar in prevzame poveljstvo. Aha! — Eksodus! Precej dolgo je trajalo, da so prišli še drugi in se razšli vsak na svojo stran. Kaj je bilo? Čujemo, da se je župan Hribar z ostalim delom kluba, ki je bil slabo obiskan, na zadnje pobotal. Škandal pa se je le naredil!

Na Puškinovo slavnost v Petrograd je naše uredništvo odposlalo brzojavni pozdrav.

Osebnosti. G. katehet Fr. Bleiweis je premeščen kot kapelan v Železnike. — Včasni pokoj je stopil g. Lud. Schiffrer, kapelan v Slavini.

Shod v Dobropoljah priredi jutri popoldne drž. poslanec, svetnik g. Ivan Vencajz.

V Pomjanu v Istri so pri občinskih volitvah propadli Slovenci in Hrvati v III. razredu vsled nečutenih nepravilnostij komisije. Sedaj se vrši volitev II. razreda.

Položaj med avstrijsko in ogersko vlado se zboljšuje, kakor zatrjujejo najnovejše vesti. Trdi se, da se danes zvečer vsa preporna zadeva poravnava potom kompromisa in da torej ostaneta grof Thun in Szell na svojih mestih. Avstrijska vlada je baje privolila v takojšnjo upeljavo bančne organizacije ter se je zavezala nagodbo uveljaviti potom § 14. Državni zbor se torej ne bode sklical. Kapitulacija avstrijske vlade je popolna.

V Parizu bode prišlo skoro gotovo jutri do velikih škandalov. Predsednik republike se v Longchampsu udeleži velike dirke konj. Njegovi prijatelji in neprijatelji se pripravljajo za velike demonstracije. Socialisti se oklepajo Loubeta, ker se boje naraščajočega antisemitizma. Pri zadnjih izgredih je bilo aretovanih 40 odličnih Francozov. Razsodbo kasacijskega dvora v zadevi Dreyfusovi je vlada natisnila in poslala vsem županstvom, da jo prilepijo. Mnogi župani so se temu uprli. Vlada jih je odstavila. Nasprotniki Dreyfusa so včeraj razglasili, da so na merodajno mesto poslali nov velik dokaz o Dreyfusovi krivdi.

Iz Cetinja se nam danes poroča, da so vesti o bolezni kneza popolnoma neosnovane.

Mej Angleško in Transvaalom so se pogajanja izjalovila. Transvaalska republika pač noče ukloniti glave pod angleškim jarmom. Govori se o vojski.

Slovenci!

Dne 6. julija, pred godom slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, zažigajte po slovenskih hribih kresove!

Janko Klopčič

urar v Ljubljani, Prešernove ulice št. 4.

Nikelnaste, jeklene, srebrne, Tula, ameriške plaque, zlate ure. Stenske ure. Ure z nihalom. Salonske ure. Pisarniške ure. Raznovrstne lične izdelane budilke. Srebrne, Tula, ameriške plaque, novo-zlate, fine 14kar. zlate verižice, zapestnice, prstani, uhani, zapone, priklepki, gumbi za manšete in srajce, igle za kravate iz granatov. Razne stvari iz Kina srebra. Prstani in uhani z dijamanti in briljanti. Specijalitete vsake vrste v zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje.

Popravila zanesljivo, točno in ceno!

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujem zlasti **cerkvene klopi, spovednice, okna, vrata in klečalnike** po vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela priporočam čast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovem izvrstno delo in nizke cene. Že desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spričujejo klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu, Brdu, Goričici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodichah, pa spovednica na Holmcu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za farno cerkev v Čemšenik.

Postavljanje novih klopij v cerkvi traja le 5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,

43 (41-10) pošta Domžale.

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

21 (48-51)

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijubljenjša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Slovenci!

Pristopajte k „Naši straži“!

Fotografija

je nedvomno najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografični aparati

in sploh vsi drugi predmeti v fotografsko stroko spadajoči za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam brezplačno.

Čeniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin in se beležim s vsem spoštovanjem 59 (3 2)

Jos. Petrič
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 53 (8)

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

I. zavod za obdelovanje asfalta v Avstriji N. Schefftel na Dunaju.

Sugerit-strešna lepenka.

Strešna lepenka iz asfalta, obložena s probkovino

nepremočljiva in ognjevarna tvarina za pokrivanje streh.

Ohloga s probkovino (korkom) kaže znaten napredek v primeri z dosedaj navadnim po sipavanjem s peskom. Lepenka se nmaže in obloži s probkovino, ter se vže po prvem namazu zveže ž njo v trdno elastično maso, ki se pri hoji po strehi udaja pod nogo in se ne poškoduje tako z lahka. Na nji se nikdar ne napravi trda skorja, ki potem tako rada razpoka. Prednosti: manjša teža, lažja manipulacija, trajna elastičnost, večja trpežnost. V dobrem stanju se ohrani s tem, da se namaže s sugerit-strešnim lakom. — Zaloga pri 58 (3-3)

Alojziju Vodniku, kamnoseku
v Ljubljani, Kolodvorske ulice.

Naprava trotuarjev z asfalta. — Samozaloga mramormozaika in tirolskega porfirja kot priznani najboljši material za tlačenje uvozov, hodnikov, vež, cerkv, itd. — Grobni spomeniki in vse poljubne kamenarske proizvode v največji izbiri.